

Täysistunto

Torstai 14.11.2019 klo 16.00—20.54

2.2. Suullinen kysymys eläkejärjestelmästä (Timo Heinonen kok)

Suullinen kysymys SKT 57/2019 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Seuraava kysymys, kokoomuksen eduskuntaryhmä, edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.22 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Huoli eläkeläisten toimeentulosta on yhteinen. Kokoomus tukee sitä, että takuueläkettä korotetaan 50 eurolla ja kansaneläkettä 30 eurolla. [Keskustan ryhmästä: Keskustan linja!] Viime kyselytunnilla kysyimme, onko hallitus kuitenkin aikeissa leikata esimerkiksi poliisien, opettajien ja sairaanhoitajien eläkkeistä, jotta pienimpiä työeläkkeitä saadaan nostettua. Tämä on kysymys, jota ihmiset paljon nyt kysyvät, ja siihen toivomme selkeyttä.

Tähän te, pääministeri Rinne, vastasitte, että teidän arvionne mukaan asiantuntijakeskustelujen pohjalta työeläkejärjestelmästä voidaan irrottaa näihin eläkkeisiin rahaa. Summaksi totesitte, pääministeri Rinne, noin 200—300 miljoonaa euroa. [Ben Zyskowicz: Vuodessa!]

Arvoisa pääministeri, tämä ei selkeyttänyt asiaa. Eläkeläisten toimeentulosta meillä kokoomuksessakin on huoli, mutta ratkaisu tähän ei ole koko työeläkejärjestelmän horjuttaminen. Viittasitte asiantuntijoihin, [Puhemies koputtaa] ja nyt kysynkin teiltä: keitä nämä asiantuntijat ovat? Julkisuuteen ei ole tullut vielä yhtään eläkeasiantuntijaa, joka teidän ajatustanne eläkeleikkauksista kannattaisi. Ketkä ovat näitä asiantuntijoita, joiden suulla puhuitte?

16.23 **Pääministeri Antti Rinne** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että kokoomuksessakin on herätty pienituloisten eläkeläisten tilanteeseen. [Paavo Arhinmäki: Viime kauden leikkausten jälkeen!] Tätä keskustelua ei ole kovin usein nähty kokoomuksen suunnasta nostettavan.

Haluan todeta sen, että meillä on mahdollisuus eläkejärjestelmän puitteissa nykyistä eläkejärjestelmää sinällään muuttamatta, muuta kuin yhden päivämäärän osalta, korjata tätä erityisesti naisten vanhempainvapaaseen liittyvää, eläkkeisiin liittyvää ongelmaa. Meillä on satojatuhansia sellaisia naisia, jotka eivät ole kerryttäneet eläkettä laisinkaan ennen vuotta 2005 sen takia, että eläkejärjestelmässä ei eläkekertymää ole vanhempainvapaitten ajalta tullut. Tämä on nyt muutettavissa 2005 neuvotellun ratkaisun pohjalta hyvin yksinkertaisesti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2019 vp

Ne asiantuntijat, joiden kanssa keskustelin, liittyvät suoraan eläkejärjestelmään. Sieltä löytyy sellaisia asiantuntijoita, jotka haluavat kahden kesken puhua tästä asiasta, mutta juuri sen paineen takia, mikä tästä tulee julkiseen keskusteluun, eivät halua tulla julkisuuteen.

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta.

16.24 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomuksen ollessa viime kaudellakin hallituksessa pienimpiä eläkkeitä korotettiin, se on ollut meille koko ajan tärkeää. [Paavo Arhinmäki: Eläkkeitä leikattiin, kansaneläkkeitä leikattiin!] Koko eläkejärjestelmämme perustuu, arvoisa pääministeri, sukupolvien väliseen oikeudenmukaisuuteen. Mikä on sovittu, sen täytyy pitää. Kun on työllään eläkkeen tienannut, eläkkeen myös aikanaan saa. Yhtään ylimääräistä euroa, arvoisa pääministeri, työeläkerahastoissa ei ole. Niillä maksetaan nykyisiä eläkkeitä, nyt työssä käyvien eläkkeitä aikanaan, niitä sijoitetaan, että työeläkkeitä voidaan maksaa myös meidän lapsillemme ja tuleville lapsille.

Viesti siitä, että eläkerahoihin voidaan puuttua ja sieltä napsia rahaa muihin tarkoituksiin, on, pääministeri, vastuuton. Pääministeri Rinne: Mikä teidän viestinne on tänä päivänä työssä käyville ja myös nuorille suomalaisille? Huolehtiiko teidän vasemmistohallituksenne [Puhemies koputtaa] koko eläkejärjestelmän kestävyydestä?

16.25 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Minä uskon, että niille suomalaisille, jotka esimerkiksi tätä televisiolähetystä katsovat, on täysin selvää, mitä tämä hallitus haluaa tehdä eläkkeitten osalta. Tämä hallitus haluaa korjata pienituloisten eläkeläisten tulevaisuutta. Siitä lähdetään liikkeelle ensi vuoden alussa: tulee, niin kuin totesitte, 50 euroa takuueläkkeeseen nettona, puhtaana käteen, 34 euroa kansaneläkkeeseen puhtaana käteen. Näistä asioista ei pääse mihinkään.

Tämän hallituksen tavoitteena on myös se, että työeläkejärjestelmän sisällä pystytään korjaamaan työeläkejärjestelmän aiheuttamia ongelmia liittyen pienituloisiin naisiin, ja tämä muutos on toteutettavissa ilman, että työeläkejärjestelmän pohjiin puututaan millään tavalla, sillä tavalla, että työeläkejärjestelmän näkökulmasta se on 0,01:n ja 0,1:n välissä oleva rahasumma, jota sinne tarvitsee käyttää, ja työeläkejärjestelmästä valuu tällä hetkellä ulos esimerkiksi työhyvinvointiin käytettäviin rahoihin useita kymmeniä miljoonia vuodessa. [Ben Zyskowicz: Sieltäkö se raha tulee?]

16.27 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä pienituloisten eläkeläisten tilan kysymys on tietenkin erittäin vakava asia, [Jukka Gustafsson: No ei se siltä kuulosta!] ja sen tähden on hyvä, että pienimpiin eläkkeisiin tehdään korotuksia, täsmäkorotuksia. [Paavo Arhinmäki: Viime kaudella ei ollut kokoomukselle tärkeä asia!] Mutta nyt on fakta se, että te olette pettäneet sen vaalilupauksenne siitä kuuluisasta satasta. Te ette ole sitä toteuttamassa, se ei toteudu ja ihmiset ovat pettyneet.

Mutta nyt te puhutte taas, avaatte uuden keskustelun. Nyt te olette työeläkejärjestelmässä. Aina näihin teidän lupauksiinne löytyy joku muu maksaja. Tällä kertaa se käytännössä on siis toiset eläkeläiset ja tulevat eläkeläiset. Meillä ei ole yhtään ylimääräistä rahaa meidän eläkejärjestelmässämme. Meidän syntyvyys pienenee, väestö ikääntyy, meillä on ko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2019 vp

vat paineet, ja te olette tekemässä muutoksia nykyiseen eläkejärjestelmään, viemässä uskoa ja pohjaa siltä. Ei näin voi toimia. Voisitteko nyt kertoa, miten te aiotte edetä tässä asiassa? Uskotteko, että se on perustuslainmukaista koskien eläkejärjestelmää? Ja miksi te leikkaatte toisilta eläkeläisiltä?

16.28 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Orpo, teidän väitteenne ei pidä paikkaansa. Tämä hallitus ei ole rikkomassa työeläkejärjestelmän puitteita millään tavalla, ei sen perusteita millään tavalla. Tämä hallitus ei vie rahaa toisilta eläkeläisiltä, ei tulevilta eikä tämän hetken eläkeläisiltä.

Tämä hallitus haluaa korjata sen epäkohdan, vääryyden, joka liittyy pienituloisten naisten eläkkeisiin tällä hetkellä. Ne naiset, jotka ovat huolehtineet tämän yhteiskunnan tulevaisuudesta synnyttämällä lapsia, huolehtimalla lapsista ilman, että siltä ajalta on kertynyt eläkettä — niitten ihmisten asia pitää korjata. Sitä tämä koko esitys työeläkejärjestelmän sisällä tapahtuvasta korjauksesta tarkoittaa. Ja se tulee etenemään sillä tavalla, että ensin pyydetään laskelmat Eläketurvakeskukselta ja Kansaneläkelaitokselta. Sen jälkeen käynnistetään neuvottelut kolmikantaisesti, haetaan ratkaisua.

16.29 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksi yhteiskunnan sivistyksen mitta on se, miten huolehdimme heistä, jotka tämän maan ovat meille rakentaneet, [Sari Sarkomaa: Ja leikataan sairaanhoitajien eläkkeistä!] ja tässä mielessä, arvoisa puhemies, kokoomuksen huoli eläkkeensaajien toimeentulosta on aivan oikea. [Sanna Antikainen: Missä vappusatanen?] Se on aivan oikea, mutta arvoisa puheenjohtaja Orpo, se on neljä vuotta liian myöhään. [Eduskunnasta: Aivan!] Missä se huoli oli silloin, kun te täyttä kansaneläkettä saavalta leikkasitte lähes 400 euroa vuodessa? [Vasemmalta: Voi, voi!] Missä se huoli silloin oli, kun teidän ollessanne valtiovarainministerinä vuonna 2016 rajasitte eläkkeensaajat niiden veronkevennysten ulkopuolelle, jotka palkansaajat saivat? Tai silloin, kun nostitte terveyskeskusmaksuja, mikä iski erityisesti eläkkeensaajiin? [Kokoomuksesta: Ei nostettu!]

Te täällä arvostelette hallituksen esityksiä, mutta mikä on se teidän esityksenne, jolla parannetaan eläkkeensaajien asemaa? Niitä ei ole kuultu, arvostelua on kuultu.

Arvoisa puhemies! Sosiaalidemokraateilla on arvovalinta, että tällä vaalikaudella eläkkeensaajan asemaa parannetaan ja he saavat sen kohtelun, jonka ansaitsevat. Kysyn nyt [Puhemies koputtaa] hallitukselta: oletteko sitoutuneet siihen, että myös eläkkeensaajat saavat ne samat veronkevennykset, jotka palkansaajat saavat?

16.30 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen ohjelmaa laadittiin kolme ja puoli viikkoa. Neuvotteluissa oli 250 ihmistä mukana. Yksi aivan keskeinen elementti tämän hallituksen ohjelmaa rakennettaessa oli se, että korjataan tämän yhteiskunnan eriarvoisuutta [Välihuutoja perussuomalaisen ryhmästä] eri tulo- ja sosiaalistasolla olevien ihmisten välillä. Ja siihen liittyy, arvoisa puhemies, se että suomalaisessa yhteiskunnassa pienituloiset eläkeläiset, jotka ovat rakentaneet kymmeniä vuosia ahkeralla työllään suomalaista yhteiskuntaa, kärsivät eläkeläisköyhyydestä johtuen osittain niistä toimenpiteistä, mitä valtiovarainministeri, edustaja Orpo toteutti. Ja näitä ongelmia nyt tämä hallitus haluaa korjata.

Lähtökohta on se, että jokaisella suomalaisella eläkeläisellä huomina on parempi kuin tänään, kun tämä hallitus lopettaa. Ja siitä huolehditaan sillä tavalla, että askel askeleelta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2019 vp

kuljetaan kohti sitä tavoitetta, että alle 1 400 euron eläkkeissä saadaan 100 euroa korotusta. Vuosi vuodelta pyritään parempaan. [Antti Lindtman: Asia on loppuun käsitelty!]

16.31 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri kun juuri esitti puheen siitä, että on näitä pienemmällä eläkkeellä olevia naisia, jotka ovat hoi-taneet lapsia kotona ja tehneet siten arvokasta työtä Suomelle, niin heidän eläkkeidensä ko-rotushan on ihan oikea tavoite. Näinhän perussuomalaisetkin hallituksessa poistivat Yle-veroa pienituloisilta eläkeläisiltä ja korottivat takuueläkettä, mikä aina tahtoo unohtua. [Paavo Arhinmäki: Te olitte hallituksessa silloin, kun leikattiin eläkkeitä!]

Nyt kuitenkin on tilanne se, että entäs pienituloiset työeläkeläiset: siellä on myös paljon naisia, jotka ovat tehneet töitä vaikkapa siivoojana ja sellaisissa ammateissa, joissa työelä-ke on jäänyt hyvin pieneksi. [Sari Sarkomaa: Heiltä leikataan! Pääministeri Rinne leikkaa sairaanhoitajien eläkkeitä!] Perussuomalaiset ovat huolissaan, että hallitus on nyt unohta-nut nämä työeläkeläiset, vaikka on alettukin tästä puhua. Eli mitä näille työeläkeläisille sit-ten tehdään? Perussuomalaiset on esittänyt vaihtoehtobudjetissa 150 miljoonaa enemmän veronkevennyksiä kuin mitä hallitus tänään. Harkitsetteko näitä perussuomalaisten ajatte-lemia veronkevennyksiä eläkeläisille?

16.32 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen budjettiesitys, joka on eduskunnassa tällä hetkellä käsiteltävänä, pitää sisällään 200 mil-joonaa euroa veronkevennyksiä pieni- ja keskituloisille. Se ei erottele eläkeläisiä, ei työt-tömiä eikä työssä olevia. Se kohdistuu nimenomaan pieni- ja keskituloisiin suomalaisiin ihmisiin. Se 200 miljoonaa euroa veronkevennyksiä tulee toteutumaan työtulovähennyk-sen, perusvähennyksen ja eläketulovähennyksen kautta.

Tämän hallituksen tavoitteena on aidosti parantaa suomalaisen yhteiskunnan heikoim-massa asemassa olevien ihmisten tilannetta. Niin kuin todettua: sieltä löytyy työttömiä, ak-tiivimallin leikkuri poistuu; sieltä löytyy opiskelijoita, indeksi palautuu ja sinne tulee sel-keästi... ostovoima tulee lisääntymään. [Juha Mäenpää: Postinjakajia!] Sieltä löytyy pieni-tuloisia eläkeläisiä, joille on lähdössä liikkeelle 230 miljoonaa euroa rahaa tämän hallituk-sen toimesta ensi vuoden budjetissa niin, että alle 900 euron eläkkeisiin tulee 50 euroa net-tona, niin, että alle 1 300 euron eläkkeisiin tulee nettona 34 euroa — puhtaana käteen.

16.33 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomessa on arviolta noin 300 000 eläkeläistä, jotka tulevat toimeen alle 1 100 euron kuukausituloilla, ja on arvokasta, että tässä salissa pohditaan juuri heidän toimeentuloaan.

Kun keskustelea asiasta erilaisten eläkeasiantuntijoiden ja köyhyysasiantuntijoiden kanssa, he näkevät kolme keinoa ylitse muiden. Nämä ovat takuueläkkeen korotus, kan-saneläkkeen korotus ja toisaalta myös terveystmaksujen alentaminen. Tämä hallitus on kyennyt jo tässä vaiheessa tekemään ratkaisuja sen suhteen, että kansaneläkkeitä korote-taan, takuueläkettä korotetaan, mutta terveydenhuoltomaksut, joihin sisältyy monenlaisia kattoja — on lääkemaksukattoja, on asiakaspalvelumaksukattoja ja on myös kyytimaksujen kattoja — aiheuttavat monelle pienituloisille eläkeläiselle todella pahan toimeentulokyn-nyksen. Kysynkin teiltä: aiotaanko tässä terveydenhuoltomaksujen kattojen yhdistämis-esä tällä kaudella edetä?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2019 vp

16.34 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tässä ihan aidosta ongelmasta puhutaan. [Oikealta: Mitä teette? — Mitä aiotte tehdä?] Moni pienituloinen hyötyisi myös siitä, että sosiaali- ja terveyspalvelut olisivat edullisempia tai ainakin nämä kustannukset, joita peritään, olisivat koko maassa yhtäläisempiä. Tältä osin tulemme antamaan asiakasmaksulain, ja olemme tällä hetkellä valmistelussa jo erittäin pitkällä.

Tämä esittämämme kattokysymys on myöskin hallitusohjelmaan kirjattu, ja sitä kautta haemme parhaillaan niitä esityksiä, jotka tuossa asiakasmaksulakikokonaisuudessa voisivat parhaimmiten auttaa ihmisiä siinä, että sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset eivät koituisi kellekään mahdottomiksi. On muistettava, että lähes 400 000 ihmistä on kuitenkin tosiasiaa joutunut ulosoton maksuhäiriökierteeseen nimenomaan näistä maksuisista johtuen. Siksi on tärkeää myöskin tarkastella asiakasmaksulaissa sitä, miten me voimme tulla ihmisiä vastaan.

16.36 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kokoomus tukee siis esillä olleita eläkkeiden korotuksia, se on ihan itsestään selvää. [Paavo Arhinmäki: Ei se viime kaudella ollut itsestään selvää!]

Mutta te, pääministeri Rinne, lupasitte jokaiselle... [Hälinää] Arvoisa pääministeri Rinne, te lupasitte jokaiselle alle 1 400 euroa eläkettä saavalle 100 euroa puhtaana käteen. Kysyin teiltä kyselytunnilla viime viikolla, kuinka paljon näitä pienimpiä työeläkkeitä saavat, eli 1 300—1 400 eläkettä saavat, saavat ensi vuonna lisää käteen tästä teidän lupaamastanne 100 eurosta. [Paavo Arhinmäki: Eivät ne ole pienimpiä työeläkkeitä! Pienimmät työeläkkeet ovat alle 1 000 euroa!] Te, pääministeri Rinne, ette vastannut mitään. Minä keron: nämä eläkeläiset eivät saa, pääministeri Rinne, teidän hallitukseltanne edes leikatusta vappusatasesta yhtäkään euroa, eivät euron euroa.

Arvoisa pääministeri Rinne, tunnetteko te piston sydämessänne? Ja osaatteko te, pääministeri Rinne, kuvitella, miltä näistä [Puhemies koputtaa] pienintä työeläkettä saavista eläkeläisistä nyt tuntuu, kun te olette pettäneet kaikki lupauksenne heille? [Paavo Arhinmäki: Pienimmät työeläkkeet ovat alle 1 000 euroa, edustaja Heinonen!]

16.37 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me käytämme 230 miljoonaa euroa bruttona eläkeläisten tilanteen korjaamiseen. Se on merkittävä osa siitä 1,1 miljardista, joka meillä on varaa käyttää pysyvien menojen lisäykseen tämän vaalikauden aikana — tällä hetkellä.

Arvoisa puhemies! Tilanne on käytännössä se, että tämä ensimmäinen erä kohdistuu näihin pienimpiin eläkkeisiin, millä halutaan vahvistaa sitä, että alle 900 euroa kuukaudessa tienaavien ihmisten tilanne korjaantuu viidelläkymppillä puhtaana käteen kuukaudessa. Tämä hallitus haluaa korjata kansaneläkkeitten tasoa. Siinä rahat riittävät nyt 34 euroon kuukaudessa.

Ja jos nyt oikein muistan, jos oikein muistan, 1 300 ja 1 400 euron välissä tuo nettokorjaus tulee olemaan noin 11 euroa. Tämä asia on nyt muistinvaraisesti sanottu.

Sanon, että tämän hallituksen tahtotila on se, että useampien vuosien aikana vaalikauden kestäessä, ehkä yli vaalikauden, [Puhemies koputtaa] huolehditaan siitä, että pienituloisten alle 1 400 euron eläkkeitä tullaan korjaamaan 100 eurolla. Tähän liittyy myös tämä työeläkejärjestelmän kautta tuleva korjaus. [Ben Zyskowicz: Lisää lupauksia! — Sebastian Tynkkynen: Te olette vallassa!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2019 vp

Kysymyksen käsittely päättyi.